

NEMZETGAZDASÁGI
MINISZTERIUM

KÖZFELÜGYELETI ELLENŐRZÉSEK
TAPASZTALATAI

Molnár Csilla

főosztályvezető-helyettes
Számviteli és Felügyeleti Főosztály

2013. december 4.

A következők az előadó álláspontját tükrözik,
és nem tekinthetők a Nemzetgazdasági
Minisztérium hivatalos véleményének.

Törvényi háttér:

A Magyar Könyvvizsgálói Kamaráról, a könyvvizsgálói tevékenységről, valamint a könyvvizsgálói közfelügyeletről szóló 2007. évi LXXV. törvény (a továbbiakban Kkt.) 2013. július 1-jén hatályba lépett módosítása értelmében ***a könyvvizsgálói közfelügyeleti feladatok ellátásáért a közfelügyeleti hatóság felelős.***

A módosítás hatályba lépésével a Könyvvizsgálói Közfelügyeleti Bizottság befejezte tevékenységét.

E feladatok ellátására a Kormány – 226/2013. (VI. 24.) Korm. rendeletben – 2013. július 1-től a nemzetgazdasági minisztert jelölte ki.

Közép és hosszú távú célok a közfelügyeleti minőségellenőrzést illetően:

- A minőségellenőrzések időbeli szétosztása az év 12 hónapjában
- A kötelező 3 éves rotáción felüli ellenőrzések lefolytatása kockázat-alapú kiválasztással (pl. ügyfél mérete, könyvvizsgálati díj, előző inspekciókból származó tapasztalatok, bejelentések, ügyfél tevékenységének bonyolultsága, stb.)
- Témavizsgálatok a könyvvizsgálók széles körében (pl. függetlenség, belső minőségellenőrzés és egyéb aktuális témával kapcsolatosan)
- Hivatásos minőségellenőrökből álló csapat felállítása, kiegészülve egyes szakterületeken járatos szakértőkkel (pl. IT szakember, adószakértő, csalás-kivizsgáló szakember)

Közérdeklődésre számot tartó gazdálkodó

- A Kkt. 2. § 19. alapján az a gazdálkodó, amelynek átruházható értékpapírjait az Európai Gazdasági Térség valamely államának **szabályozott piacon kereskedésre befogadták**, minden olyan, az előző pont hatálya alá nem tartozó gazdálkodó, amelyet jogszabály közérdeklődésre számot tartónak minősít.
- A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény 69/F. § (1) bekezdése értelmében **közérdeklődésre számot tartó hitelintézetnek** minősül a nyilvános részvénytársasági formában működő hitelintézet és az a hitelintézet, amelynél a tárgyévet megelőző üzleti évben a mérlegfőösszeg meghaladta az 500 milliárd forintot,
- A biztosítókról és a biztosítási tevékenységekről szóló 2003. évi LX. törvény 3. § (1) bekezdésének 97. pontja értelmében **közérdeklődésre számot tartó biztosítónak** minősül a nyilvános részvénytársasági formában működő biztosító és az a biztosító, amelynél a tárgyévet megelőző üzleti évben az éves bruttó díjbevétel elérte az 1 milliárd 500 millió forintot.
- A tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény 62. § (1) bekezdése értelmében közérdeklődésre számot tartó kibocsátónak minősül a szabályozott piacra bevezetett értékpapír kibocsátója.

ISQC1: 1. TÉMASZÁMÚ MINŐSÉGELLENŐRZÉSI STANDARD

- ❑ Aláíró könyvvizsgáló lett kijelölve a megbízáshoz kapcsolódó független minőségellenőr szerepre.
- ❑ A független minőségellenőr egyben a könyvvizsgálói jelentés aláírója a cég nevében. Javasoljuk megváltoztatni azt a gyakorlatot, hogy a megbízáson független minőségvizsgálóként kijelölt személy a könyvvizsgálói jelentésen, mint aláíró szerepeljen.

ISA 210: Megegyezés a könyvvizsgálati megbízások feltételeiről

- ❑ A megbízási szerződés nem tartalmazza a PSZÁF-nak készített külön jelentést. A Kkt. 45.§ (3) bekezdése alapján ezt bele kellett volna foglalni a szerződésbe.
- ❑ A szerződés nincsen testreszabva: nincs pontosítva a beszámoló formája (éves vagy egyszerűsített éves), a konszolidációs keretelvek nincsenek meghatározva (HAS és IFRS, az anyavállalat könyvvizsgálója által előírt formában ad írásos jelentés), szerepel benne egy SOX vizsgálatról kiadandó jelentés (magyar tulajdonosok)
- ❑ A cégbíróság csak az elsődleges könyvvizsgálót jegyezte be. A munkát a helyettes könyvvizsgáló végezte el. Ilyen esetben jelezni kell a könyvvizsgáló személyét a cégbíróságon.

ISA 220: A pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatának minőségellenőrzése

- Az ügyfél folytonossági dokumentumon szerepel, hogy ki lesz a megbízásra kijelölt független minőségellenőr, de 2012. decemberében átgondolták az eljárást, és végül úgy döntöttek, hogy nem kell független minőségellenőrt kijelölni a megbízáshoz. Ennek dokumentálása nem volt az audit dokumentációban.
- Az ügyfél folytonossági dokumentumon „X” volt bejelölve minőségellenőrnek, de végül a megbízás kezdetétől „Y” látta el ezt a funkciót. A változtatás okát és tényét elmulasztották dokumentálni a file-ban.
- A dokumentációból nem derül ki, hogy a minőségellenőr be lett-e vonva a tervezési szakaszban. A kódra egy órát terhelt a jelentés kiadása előtti napon. A memo szövegét javasoljuk felülvizsgálni (a minőségellenőr nem hagyhat jóvá dokumentumokat, ill. nem dokumentálhat going concern állításokat, továbbá az ő irányítása alatt dolgozó munkatársakról nem lehet szó.)

ISA 230: Könyvvizsgálati dokumentáció

- ❑ A könyvvizsgálati munkaprogram minden lépése "igen" választ kapott, de a könyvvizsgálati lépéseket dokumentáló munkalap szinte sehol nincs. Analitikák vannak lefűzve, de azonkon sincs leírva az elvégzett munka. Emiatt egy független könyvvizsgáló nem értheti meg az elvégzett eljárásokat, azok eredményeit és a jelentős kérdésekkel kapcsolatban levont következtetéseket.
- ❑ A könyvvizsgálati szoftverben történő dokumentáció nem lett 60 napon belül learchiválva.
- ❑ A munkacsoport nyitó megbeszélésének illetve az ügyféllel tartott záró megbeszélésének dokumentációja nagyon rövid, kizárólag a témák megjelölésére szorítkozik. Javasoljuk részletesebben dokumentálni a nyitó és a záró megbeszélésen elhangzottakat, az ott levont következtetéseket.
- ❑ Az év végi analitikus elemzés adatai nem egyeznek a végleges beszámoló adataival.
- ❑ Javasoljuk a könyvvizsgálati dokumentáció munkalapjain feltüntetni a munkalap készítésének dátumát, nem csak a véglegesítését.

ISA 240. A könyvvizsgáló csalással összefüggő felelőssége a pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatánál (1)

- ❑ Nyitó megbeszélés (csalási kockázatokkal érintett területek és potenciális visszaélési módszerek)
- ❑ A vezetéssel és a belső ellenőrzéssel a csalás témakörében tartott megbeszélések dokumentumaiból nem derül ki, hogy a könyvvizsgáló cég részéről ki volt jelen, így annak megítélése, hogy az interjúkon megfelelő tapasztalatú személy vett-e részt a könyvvizsgálói munkacsoportból, nem volt lehetséges.
- ❑ Az audit szoftverben csatolmányként szerepelnek az ügyfél szabályzatai (etikai kódex, bennfentes ker., kockázatkezelési irányelvek), de az abból levont következtetések, az arra vonatkozó kérdések és válaszok nem szerepelnek.

ISA 240. A könyvvizsgáló csalással összefüggő felelőssége a pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatánál (2)

- ❑ A naplótételek részletes vizsgálatakor javasoljuk dokumentálni, hogy a kinyert adatok teljesek-e, továbbá részletezni a az elvégzett szűrések szempontrendszerét.
- ❑ Nem tekintették magasnak a bevételek elszámolásának csalási kockázatát, de az indoklás ezt nem támasztja alá.
- ❑ A főkönyvben rögzített naplótételek tesztelése nem történt meg.
- ❑ Nem minősítette és nem dokumentálta a kontrollok vezetés általi felülírásából származó lényeges hibás állítások kockázatát és a standard által előírt lépéseket nem hajtotta dokumentáltan végre.

ISA 250. A jogszabályok és szabályozások figyelembevételére a pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatánál

- Nem lett feltérképezve a jogszabályi környezet, ill. a szabályozó hatóságokkal folytatott levelezés nem lett áttekintve.

ISA 300. A pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatának tervezése

- A könyvvizsgáló kitöltötte a kockázatokat értékelő táblázatot, ahol mérlegsoronként értékeli az eredendő kockázatot, de nincs relevanciája a munkaprogramot illetően.

ISA 501. könyvvizsgálati bizonyítékok – egyes tételekre vonatkozó speciális szempontok

- ❑ Jogi levél a könyvvizsgálói jelentés kiadása után érkezett.
- ❑ A jogi teljességi nyilatkozatból kiderül, hogy a társaság alperes egy eljárásban, A per értéke jelentős. A jogász nem becsülte meg a pernyerés esélyét. Nincs bizonyíték arra, hogy nem kellett volna céltartalékot képezni a várható veszteségre.
- ❑ A könyvvizsgáló nem vizsgálta a szokásos piaci feltételek teljesülését a kapcsolt felek között.

ISA 505. Külső megerősítések

- A külső megerősítő leveleket nem a könyvvizsgáló, hanem az ügyfél küldte ki és oda is érkeztek a válaszok. A vevői megerősítők közül az egyik vevővel szemben fennálló követelésre (amely jelentős összegű volt) "tisztázott eltérés" megjegyzést alkalmazott a könyvvizsgáló, ám erre vonatkozó dokumentáció nem volt a file-ban.

ISA 510. Első könyvvizsgálati megbízások – Nyitóegyenlegek

- ❑ Nem tekintették át az előző könyvvizsgáló munkalapjait.
- ❑ A könyvvizsgálónak nem sikerült felvennie a kapcsolatot az előző könyvvizsgálóval. Így onnan nem tudott megfelelő bizonyítékot szerezni arról, hogy a nyitóegyenlegek nem tartalmaznak-e olyan hibás állításokat, amelyek lényegesen befolyásolják a tárgyidőszaki egyenlegeket. Az év végi könyvvizsgálat során viszont nem fordított figyelmet a nyitóegyenlegek helyességéről történő meggyőződésre.

ISA 540. Számviteli becslések (1)

- A goodwill (az egyedi beszámolóban a mérlegfőösszeg közel 32-a, és az IFRS konszolidált beszámolóban konszolidált mérlegfőösszeg 19%-a), - amely több céggel kapcsolatos üzleti vagy cégértéket foglal magába, - értékelésének helyességéről mindössze az anyavállalat tőzsdei árfolyamának alakulását mutató adatsorral bizonyosodott meg a könyvvizsgáló. A goodwill értékelésére semmilyen módszert nem alkalmazott az ügyfél, melyet a könyvvizsgáló nem kifogásolt.
- Az egyedi beszámolóban szereplő tartós részesedések kapcsolt vállalkozásokban (a mérlegfőösszeg 26%-a) értékelésének ellenőrzésére onatkozóan nem hajtott végre semmilyen könyvvizsgálati lépést a könyvvizsgáló.

ISA 540. Számviteli becslések (2)

- Immateriális eszközök (szellemi termékek, szoftverek, know-how-k) értékelésének tesztelése nem történt meg, így annak megállapítása, hogy szükség van-e terven felüli értékcsökkenésre, nem megállapítható.
- Részesedési viszonyban lévő vállalkozással szembeni követelés éven túli. Értékelése nem történt meg.

ISA 550. Kapcsolt felek

- ❑ Nem került dokumentálásra a kapcsolt felek listája és kapcsolt felek közötti viszonyok jellege.

ISA 560. Fordulónap utáni események:

- A fordulónap utáni események vizsgálatakor nem ellenőrizték a legfrissebb pénzügyi kimutatásokat (főkönyvi kivonat is elég).

ISA 600. Csoportra vonatkozó pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatai

- A konszolidált beszámolóba bevonásra került egy leányvállalat, mely nem kötelezettek könyvvizsgálatra. A konszolidált beszámoló mérlegfőösszegének közel 40%-a ebből a leányvállalatból adódik. A könyvvizsgáló a könyvvizsgálati munka folyamán sem mérlegelte az ezzel kapcsolatos kockázatokat és leányvállalatnál elvégzendő plusz könyvvizsgálati munkát, így a konszolidált mérlegfőösszeg közel 40%-áról nem rendelkezik könyvvizsgálati evidenciával.

ISA 620: A könyvvizsgáló által igénybe vett szakértő munkájának felhasználása

- Biztosító társaság könyvvizsgálatánál az aktuárius szakértő által készített jelentés nem tartalmazza az elvégzett eljárások leírását (pl. mintaválasztás módszere, a sokaság, az elért lefedettség, a újraszámítások menete, stb.), továbbá hiányosak a levont következtetések és nincsenek javaslatok az hibák kijavítására.

ISA 700. A pénzügyi kimutatásokra vonatkozó vélemény kialakítása és jelentéskészítés

- ❑ A konszolidált éves beszámolóhoz kiadott könyvvizsgálói jelentés nem tartalmaz vélemény bekezdést.
- ❑ A 2012. évi könyvvizsgálói jelentés vélemény szakaszában még a 2011. évi minta szöveg szerepel: “részeit és tételeit” hivatkozással
- ❑ Az IFRS könyvvizsgálói jelentés nem szól az üzleti jelentés vizsgálatáról.

ISA 706. Figyelemfelhívó bekezdések és egyéb kérdések bekezdések a független könyvvizsgálói jelentésben

- ❑ Az egyedi könyvvizsgálói jelentésben szereplő figyelemfelhívó záradék nem tartalmazza a “véleményünk korlátozása nélkül...” kitélt
- ❑ Az egyedi könyvvizsgálói jelentésben szereplő figyelemfelhívó záradékból hiányzik a kiegészítő mellékletre való hivatkozást, melyben az ügyfél részletesen bemutatja a figyelemfelhívásban szereplő témát.

IFRS konszolidált beszámolókkal kapcsolatos hiányosságok (1)

- ❑ A goodwill értékelés vizsgálatának részletei (IAS 36.134): mihez kapcsolódik a goodwill, üzleti tervek, feltételezések, diszkont faktor),
- ❑ IFRS 8.21: mik a szegmensek, hogyan határozzák meg őket, bemutatni: eredmény, összes eszköz, kötelezettség, 10%-nál nagyobb vevők, a bevételek és az rövid lejáratú eszközök területi eloszlása.
- ❑ Az IFRS pénzügyi kimutatásokhoz készült teljességi nyilatkozat nem tartalmaz hivatkozást az IFRS specifikus tételekre

IFRS konszolidált beszámolókkal kapcsolatos hiányosságok (2)

- ❑ Az IAS 33 szerinti hígított egy részvényre jutó eredmény számítását nem dokumentálták
- ❑ IFRS ahogyan azokat az EU befogadta hivatkozás;
- ❑ fordulónap utáni események bemutatása;
- ❑ a beszámoló Igazgatóság általi jóváhagyásának ténye és ideje;
- ❑ IAS 12: effektív adókulcs egyeztetése;
- ❑ szegmensek meghatározása;
- ❑ előalkalmazott sztenderdek;
- ❑ még nem hatályos sztenderdek;

IFRS konszolidált beszámolókkal kapcsolatos hiányosságok (3)

- ❑ IAS 39 szerint a pénzügyi instrumentumok bemutatása és értékelése;
- ❑ IFRS 7 szerinti érzékenységelemzés: likviditási kockázat, piaci kockázat, árkockázat, árfolyam érzékenység, kamatkockázat.
- ❑ A konszolidált tőkemozgás tábla, cash-flow kimutatás összeállítását nem ellenőrizte dokumentáltan. Az üzleti jelentés adatainak összhangját sem ellenőrizte a beszámoló adataival.
- ❑ A könyvvizsgáló nem ellenőrizte dokumentáltan, hogy a konszolidált kiegészítő megjegyzések maradéktalanul alkalmasak-e arra, hogy az olvasókat megfelelően informálják.

IFRS konszolidált beszámolókkal kapcsolatos hiányosságok (4)

- ❑ A beszámoló elsődleges kimutatásai előtt szerepel egy vezetői összefoglaló, ami nem szerepelhetne az elsődleges kimutatások (primary statements) előtt. Ezt az összefoglalót egyértelműen el kellett volna különíteni a beszámólótól.
- ❑ Az eredménykimutatásban keverednek a forgalmi költség és az összköltség eljárás szerinti fogalmak.
- ❑ Nincs kiegészítő megjegyzés a pénzügyi eredményhez, valamint az értékesíthető pénzügyi eszközök valós értékének változásához, pedig materiális
- ❑ A visszavásárolt saját részvény nem a tőkéből került levonásra, hanem az egyéb értékpapírok között szerepel.
- ❑ A vevők és szállítók összege jelentős, nincs hozzájuk kiegészítő megjegyzés.

IFRS konszolidált beszámolókkal kapcsolatos hiányosságok (4)

- ❑ A Becslések és feltételezések c. rész csak általánosságokat tartalmaz, semmilyen cégspecifikus információt nem közöl.
- ❑ A kiegészítő megjegyzésekből nem derül ki, hogy mivel foglalkozik a cég.
- ❑ Nincs bemutatva a tulajdonosi szerkezet.
- ❑ Nincs kapcsolt felekkel foglalkozó kiegészítő megjegyzés

Számviteli hiányosságok

- Az egyik leányvállalat esetében a tulajdonosi kontrol 85%, tehát teljes körűen bevonandó leányvállalat. Ennek ellenére a leányvállalat bevonása csak 85%-os mértékben történt meg, ami nem felel meg az IAS 27.18-31 rendelkezéseinek, mely szerint a leányvállalat 100%-os mértékben bevonandó, a kisebbségi részesedést pedig tőkeágon kell "visszajuttatni".
- A társaság 28%-os befektetése ugyanaz nap tartotta a közgyűlését, mint az anyavállalat. A részesedési viszonyban lévő társaság a közgyűlésén osztalékfizetésről határozott. Az osztalékot az anyavállalat bevételként és követelésként számolta el az aktuális évben, annak ellenére, hogy a döntés a mérlegkészítés után született. A számviteli törvény 84. § (1) bekezdése szerint, azonban kapott (járó) osztalék és részesedés a tulajdoni részesedést jelentő befektetés után kapott, az adózott eredményből járó összeg (ideértve a kamatozó részvények után kapott, illetve járó kamatot is), amennyiben az a mérlegkészítés időpontjáig ismertté vált.

Köszönöm a figyelmet!